

AVOCATUL POPORULUI

Domeniul privind
prevenirea torturii – MNP

Raport

privind vizita desfășurată la Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Maramureș

Raportul este structurat pe trei capitole, după cum urmează:

- 1. Cadrul general și organizarea activității de monitorizare**
- 2. Constatările rezultate din activitatea de monitorizare**
- 3. Recomandări**

Alba Iulia – 2023

1. Cadrul general și organizarea vizitei

În conformitate cu art. 35 lit. a) și art. 39 alin. (3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, coroborat cu art. 19 lit. a) din Protocolul Opțional la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante din 18.12.2002, precum și cu dispozițiile Ordinului Avocatului Poporului nr. 134/2019 privind aprobarea împuternicirilor și ordinelor de deplasare în scopul realizării anchetelor și vizitelor, instituția Avocatul Poporului, prin reprezentanții Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție, Centrul Zonal Alba, respectiv, domnul Schiau Iosif Marius, jurist, doamna Cristina Valentina Moldovan, psiholog și domnul Teodor Alin Cinăzan, medic, consilieri ai Centrului Zonal Alba, am efectuat la data de 24.11.2022 împreună cu reprezentantul Organizației Neguvernamentale „Împreună pentru ei” Baia Mare, doamna Pop Gabriela, o vizită la **Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Baia Mare, județul Maramureș.**

Vizita a avut următoarele **obiective**: consolidarea protecției persoanelor aflate în locuri de detenție împotriva torturii și a pedepselor și tratamentelor inumane sau degradante, verificarea măsurilor luate pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei COVID-19, precum și alte aspecte cu relevanță pentru activitatea **Mecanismului Național de Prevenire a Torturii în locurile de detenție - MNP**, care ar fi putut să apară în timpul vizitei.

1. Constatările rezultate din vizita efectuată

Pe parcursul vizitei, au avut loc discuții cu domnul comisar de poliție Chișe Radu Nicolae, șef de centru, cu doamna comisar șef Boiciuc Laura Luminița, ofițer specialist psiholog, cu doamna subcomisar de poliție Mureșan Alina Dana, medic, cu doamna agent de poliție Tulici Emilia Mihaela, șef de tură și cu domnul agent șef de poliție Danea Arrun, lucrător în cadrul centrului.

În urma vizitei, discuțiilor și a analizei documentelor, s-au constatat următoarele:

Centrul de Reținere și Arestare Preventivă- C.R.A.P. din structura **Inspectoratului de Poliție Județean- I.P.J. Maramureș**, asigură primirea, înregistrarea, încarcerarea, supravegherea, paza, transferul, punerea în libertate, cu respectarea drepturilor și libertăților, persoanelor private de libertate, fiind localizat în municipiul Baia Mare, județul Maramureș, în sediul I.P.J. Maramureș.

Această structură funcționează în baza dispozițiilor **Legii nr. 254/2013** privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cu modificările și completările ulterioare, a **Hotărârii Guvernului nr. 157/ 2016** pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 254/2013, a **Ordinului Ministrului Afacerilor Interne nr. 14/ 2018** pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și a măsurilor necesare pentru siguranța acestora, alte proceduri, ordine și dispoziții subsecvente.

Capacitatea de cazare a centrului era de **31 de locuri**, iar la momentul vizitei în centru erau custodiate **25 persoane private de libertate** (23 bărbați și 2 femei), respectiv 24 de persoane cu **mandat de arestare preventivă** și o persoană cu **mandat de executare** a unei pedepse privative de libertate. Din acest efectiv, în ziua vizitei, 4 bărbați au fost transportați în vederea depunerii lor la Penitenciarul Baia Mare, iar o femeie a fost transportată, în vederea depunerii la Secția Exterioară din Cluj Napoca a Penitenciarului Gherla. Nu erau reținute sau arestate **persoane de cetățenie străină, persoane cu dizabilități, femei însărcinate, persoane cu tulburări psihice, persoane consumatoare de droguri/ substanțe psihoactive și nici minori.**

Structura de personal a centrului prevedea 21 poziții, toate încadrate, respectiv: o funcție de ofițer de poliție - șef de centru, 19 funcții de agent de poliție (9 agenți la pază și supraveghere arest și 10 agenți la escortă transfer) și o funcție de personal contractual-muncitor. Din cele 19 funcții de agent, 5 funcții erau ocupate de agenți femei adică, 2 agenți șef de schimb, 2 agenți escortă transfer și un agent pază și supraveghere arest.

Din punct de vedere al **pregătirii profesionale a personalului**, în anul 2022, un număr de doi agenți au participat în sesiuni diferite, în perioadele 7-18 martie un agent de poliție femeie și 11-22 iulie un agent de poliție bărbat, la cursul cu tema **Prevenirea torturii și a tratamentelor inumane**, desfășurat la **Centrul Multifuncțional de Pregătire Schengen** de la Buzău.

Sub aspect cantitativ, misiunile executate de lucrătorii acestei structuri, **pe parcursul anului 2021**, au arătat astfel: 537 misiuni de escortare, acordare drepturi vizite 998, acordare drepturi pachete 263. Pe parcursul primului semestru **al anului 2022**, situația a fost următoarea: 280 misiuni de escortare, acordare drepturi vizite 640, acordare drepturi pachete 164. În anul 2021, în această structură au fost custodiate 276 de persoane, iar în primele șase luni ale anului 2022, 113 persoane. În ceea ce privește munca neremunerată în cadrul C.R.A.P., în anul 2021 10 persoane private de libertate au prestat un număr de 222 zile de muncă, iar în primul

semestru al anului 2022, 8 persoane private de libertate au prestat un număr de 110 zile de muncă neremunerată.

Având în vedere **numărul mare de misiuni executate de personalul acestei structuri, precum și complexitatea acestora**, coroborat cu prevederile legale referitoare la buna funcționare și organizare a centrelor, potrivit **art. 5 alin. (5) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și măsurile necesare pentru siguranța acestora**, *personalul care își desfășoară activitatea în cadrul centrului se organizează, de regulă, pe următoarele linii de muncă: pază și supraveghere, escortă, asigurare drepturi, conducători auto, evidență și proceduri, magazioneri și redactare documente, întreținere instalații, prepararea și servirea hranei, igienizare și întreținere spații*, membrii echipei de vizită consideră necesară **revizuirea și reconfigurarea statului de funcții și de personal ale centrului**, în sensul unei mai bune acoperiri a liniilor de muncă specifice acestor structuri, cum ar fi: **asigurare drepturi, evidență și proceduri, respectiv conducători auto.**

De altfel, din informațiile obținute, în contextul activității de monitorizare, a rezultat faptul că la nivelul centrului s-a întocmit o **Notă raport**, către conducerea IPJ Maramureș, privind modificarea structurii organizatorice, prin care se solicită **suplimentarea, cu un număr de 7 posturi de agenți de poliție** a schemei de personal, astfel: 2 agenți la compartimentul escortă transfer, 3 agenți la pază arest și 2 agenți la compartimentul acordare drepturi persoane.

a) Spațiile centrului și condițiile de cazare

Sectorul administrativ era separat de sectorul de cazare/ deținere și se compunea din biroul șefului de centru, biroul șefului de schimb, prin zona căruia se asigura și accesul în arest, o cameră de grefă unde se efectua și primirea persoanei la depunerea în arest, o cameră de lucru pentru personalul care asigură misiunile centrului, respectiv paza și activitățile de escortă/ transfer și două toalete pentru personal femei/ bărbați, prevăzute fiecare cu vas wc și chiuvete.

În camera de primire, se efectuau activitățile specifice la depunere, precum **percheziția persoanei, înmânarea Procesului - Verbal** întocmit cu ocazia primirii în centru și se realizau procedurile de primire și repartizare în camera de detenție. Tot în această zonă se afla și o cutie a Poștei Române, pentru colectarea corespondenței persoanelor deținute.

Camera de vizită era prevăzută **cu 2 cabine**, cu dispozitive de separare pentru fiecare cabină, cu sisteme de comunicații tip telefon, montate de o parte și de cealaltă a dispozitivului de separare, supravegheate video. La momentul vizitei noastre, în această zonă se desfășura o

întâlnire dintre o persoană privată de libertate și avocatul său, care a ținut să informeze membrii echipei de vizită despre faptul că **niciuna dintre cele două cabine de vizită nu era prevăzută cu fantă care să permită transmiterea de înscrisuri între persoana reținută / arestată și apărătorul său**. Șeful centrului ne-a precizat că atunci când există astfel de situații, dar și în cazul minorilor, vizitele fără dispozitiv de separare se acordă în camera de grefă, față în față, sub supraveghere, existând astfel posibilitatea transmiterii de înscrisuri. Referitor la situația descrisă anterior, conducerea centrului ne-a precizat că avocatul respectiv și persoana custodiată au făcut un schimb de înscrisuri, la camera de grefă, cu ocazia unei vizite anterioare, fapt probat cu cererea depusă în acest sens și aprobată de conducerea C.R.A.P.

Având în vedere această situație, **echipa MNP recomandă reamenajarea sectorului vizită, astfel încât la ce puțin una dintre cabine să existe posibilitatea transmiterii unor înscrisuri, dintr-o parte în cealaltă a dispozitivului de separare**, conform prevederilor art. 18 alin. (2), coroborat cu prevederile art. 110 alin. (2) din **Regulamentul** privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și măsurile necesare pentru siguranța acestora.

În vederea funcționalității sale, centrul mai avea și alte spații: un coridor prevăzut cu camere de supraveghere video, unde era amenajat și **un spațiu pentru amprentare**, cu suprafața de aproximativ 24 mp, **un cabinet medical, un izolator, o cameră de grefă**, dotată cu 4 scaune, masă, cameră de supraveghere video, **unde se acordau minorilor vizitele fără dispozitive de separare, o magazie pentru bunuri / efecte personale**, dotată cu rafturi pentru depozitarea cazarmamentului, dulap pentru obiecte personale, **o magazie / arhivă** utilizată pentru depozitarea produselor sanitare și a documentelor interne ale centrului, **o magazie pentru alimente, o cameră pentru frizerie-spălătorie**, dotată cu un scaun de frizerie, o masă de inox, 3 dulapuri, o chiuvetă cu oglindă și o mașină de spălat rufe. Activitățile de tuns și bărbierit se efectuau de către persoanele private de libertate, cu ustensilele proprii de tuns.

Clubul / biblioteca centrului, supravegheat video, cu o suprafață generoasă de aproximativ 65 mp, avea în dotare un televizor și o bibliotecă ce conținea 150 titluri de carte, era dotat cu 25 scaune, 5 mese mari cu patru locuri, 5 mese mai mici și 2 aparate de aer condiționat. Din discuțiile cu personalul centrului și cu persoanele deținute, acest spațiu nu reprezenta interes, activitățile de informare și de recreere desfășurându-se în camerele de deținere, acestea rezumându-se, în principal, la viziunea programelor tv-cablu.

Sectorul de cazare era organizat în **17 camere**, dintre care 15 camere erau dotate cu câte 2 paturi, iar 2 camere cu câte 4 paturi, astfel: camerele de infirmerie 1 și 2 dispuneau

fiecare de câte 2 paturi, și de asemenea camerele 3-15 dispuneau fiecare de câte 2 paturi, iar camerele 16 și 17 deși dispuneau fiecare de 4 paturi, câte două supraetajate, nu au găzduit și nici nu vor găzdui mai mult de 3 persoane, potrivit relatărilor conducerii centrului. Din afirmațiile conducerii centrului, motivul pentru care s-a dispus montarea a 4 paturi în loc de 3 era acela că structura paturilor este de tip monobloc, de două suprapuse și nu pot fi separate / dezmembrate altfel. Toate camerele aveau băi proprii, alimentate în regim permanent cu apă rece și apă caldă, care dispuneau de vas wc fixat în podea anti vandal, chiuvetă, duș din inox, delimitate de un perete tip parapet de 1,80 m înălțime, asigurând intimitatea persoanei utilizatoare a toaletei. Condițiile de curățenie și igienă a camerelor erau în general corespunzătoare. Ventilația și iluminatul natural în camerele de deținere se asigurau printr-un geam propriu prevăzut cu grilaj metalic. Paturile metalice din camere erau dotate cu saltele și lenjerie în stare bună, iar restul mobilierului din fiecare cameră era compus dintr-o masă cu două bănci încastrate în pardoseală și câte un raft metalic pentru depozitarea bagajelor și a obiectelor personale. Încălzirea camerelor era asigurată de centrala termică proprie a arestului, printr-un sistem de încălzire prin pardoseală. Cu ocazia inspectării tuturor camerelor, s-a constatat că **la camera nr. 8 temperatura era mai scăzută cu aproximativ 4-5 grade Celsius decât în celelalte spații** (unde temperatura era de aproximativ 20 grade Celsius), persoanele deținute aici fiind nevoite, ca pe timpul zilei, deși se aflau la interior, să fie echipate cu ținută mai groasă și să **încălzească încăperea respectivă cu ajutorul aparatului de aer condiționat, din cauză că sistemul de încălzire prin pardoseală nu funcționa corespunzător. La camera nr. 11, pereții laterali erau murdari de urme de insecte, iar din zona băii emana un miros urât**, cel mai probabil din cauza unei **defecțiuni la sistemul de scurgere a apei**, care a provocat și o infiltrație de apă, pe o porțiune de aproximativ 0,5 m² din peretele de la baie.

Având în vedere această situație, echipa de vizită recomandă remedierea defecțiunilor constatate, în sensul respectării prevederilor **art. 12 alin. (1) și (2)** din Regulamentul privind organizarea și funcționarea centrelor de reținer și arestare preventivă, precum și a măsurilor necesare pentru siguranța acestora astfel încât *(1) Camera de deținere trebuie să respecte demnitatea umană și să întrunească standardele minime sanitare și de igienă, ținându-se cont de suprafața de locuit, volumul de aer, iluminare, sursele de încălzire și ventilație, prin raportare la condițiile climatice.*

(2) Camerele de cazare și celelalte încăperi destinate persoanelor private de libertate trebuie să dispună de iluminat natural, de instalațiile necesare asigurării iluminatului artificial și să fie dotate cu utilități igienico-sanitare și instalații de încălzire.

Alimentarea cu apă curentă și electricitate era asigurată de la rețelele publice ale municipiului Baia Mare. Toate camerele de deținere dispuneau de aparat aer condiționat, de posturi pentru convorbiri telefonice, iar 12 dintre camere erau dotate și cu televizor propriu, cablurile acestora fiind securizate în perete. Camerele, bucătăria, holul și clubul erau prevăzute cu un **sistem de avertizare în caz de incendiu.**

Persoanele private de liberate erau cazate **respectându-se criteriul de gen masculin / feminin, minorii separați de majori, fumătorii cu fumători.** Persoanele vulnerabile se repartizau în camere, în funcție de recomandările medicului.

La data vizitei, în centru nu existau rezidenți persoane cu dizabilități locomotorii sau de altă natură, însă centrul oricum **nu dispunea de facilități pentru persoanele cu dizabilități,** așa cum prevăd dispozițiile **art. 12 alin. (15) și (16)** din Regulamentul privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și a măsurilor necesare pentru siguranța acestora, respectiv: *(15) În fiecare centru vor fi prevăzute căi de acces pentru persoanele cu dizabilități; (16) În cazul persoanelor private de libertate cu dizabilități vor fi prevăzute camere de cazare dotate corespunzător.* **În acest sens, echipa de vizită recomandă conformarea la aceste prevederi, în sensul amenajării cel puțin a unei camere și a băii acesteia, care să dispună de facilitățile legale, pentru uzul persoanelor cu dizabilități locomotorii.**

Supravegherea persoanelor deținute, în interiorul camerelor, se realiza prin vizor și vizetă, iar în spațiile comune ale centrului, respectiv pe holuri, în camera de vizită, în curtea de plimbare, în club, erau instalate camere de video, conectate la un sistem de supraveghere video centralizat. Pentru supravegherea persoanelor private de libertate, pe timpul nopții, în camerele de deținere funcționa iluminatul de veghe, care conform declarațiilor persoanelor private de libertate avea o intensitate corespunzătoare, nefiind strident, care le conferea posibilitatea de a se odihni pe timpul nopții; în același timp agentul de la pază putând să facă verificarea vizuală periodică, a persoanelor custodiate, din fiecare cameră.

Întreținerea și curățenia în camere se realizau de către persoanele încarcerate, iar în spațiile comune ale centrului de către personalul contractual și persoanele care prestau muncă neremunerată în folosul centrului. **În ceea ce privește relaționarea cu șeful de centru și cu agenții de pază, persoanele deținute intervievate au relatat echipei de vizită faptul că sunt mulțumite de atitudinea angajaților centrului și nu au a reclama cazuri de abuzuri sau situații de rele tratamente.**

Dreptul la plimbare în aer liber se asigura într-o **curte de plimbare** cu o suprafață de aproximativ 20 m², dotată cu 2 bănci de odihnă și 2 spaliere, prevăzută cu camere de supraveghere video. Aceasta era acoperită parțial (1/4 din suprafață) cu o copertină, asigurându-se astfel posibilitatea ca activitățile de plimbare în aer liber să se poată desfășura și în condiții meteo nefavorabile, precum ploaie sau ninsoare. Persoanele private de libertate aveau dreptul la plimbare în acel spațiu 1 oră/ zi, în ordinea camerelor de detenție. Evidența acordării dreptului la plimbare zilnică a persoanelor private de libertate se ținea în **Registrul de evidență a scoaterilor în curtea de plimbare**, în care erau menționate timpul alocat plimbării, precum și persoanele care refuzau exercitarea acestui drept. Refuzul exercitării dreptului la plimbare zilnică se consemna în registru de către agentul de serviciu și se confirma de persoana privată de libertate, prin semnătură. Pentru anul 2022, până la data vizitei, în acest registru erau **267 de consemnări, privind scoaterile în curtea de plimbare**, inclusiv cazurile în care s-au refuzat scoaterile.

b) Hrănirea persoanelor arestate / reținute

Bucătăria / oficiul pentru alimente și igienizare veselă era dotată / dotat cu mobilier specific (dulapuri, rafturi și corpuri suspendate), 2 combine frigorifice (frigider și congelator), un cuptor cu microunde, o plită electrică, un frigider pentru probele alimentare, **fără termometru interior pentru măsurarea temperaturii**, o mașină de spălat vase, o mașină de spălat rufe, o hotă electrică, o chiuvetă de bucătărie din inox, un raft mobil cu roți din inox, veselă și tacâmuri.

Persoanele deținute aveau acces de 3 ori pe zi la pachetele alimentare personale, care erau depozitate/ păstrate în frigiderul de alimente, în recipiente de plastic sau pungi și etichetate cu numele fiecăruia.

Spălarea și igienizarea veselei se făcea în bucătărie, de către personalul salariat contractual și de către persoanele private de libertate, care prestau muncă neremunerată în folosul centrului.

Hrana, care se distribuia persoanelor custodiate în centru, era preparată la bucătăria **Penitenciarul Baia Mare**. Persoanele deținute primeau 3 mese / zi, iar la data efectuării vizitei nu erau custodiate persoane aparținând cultului musulman sau alte persoane, cu un regim alimentar special, pe criterii religioase. În cazul unor astfel de situații, șeful centrului a informat echipa de vizită că acestor persoane li se distribuie mâncare cu conținut de carne de vită sau pui, fără carne de porc, respectându-li-se astfel opțiunea alimentară, fundamentată pe considerente religioase.

Hrana persoanelor private de libertate era transportată de la bucătăria **Penitenciarului Baia Mare**, în bidoane de inox. Masa se servea în camere, iar distribuirea hranei pe sectorul de deținere se realiza de către angajatul personal contractual, împreună cu o persoană deținută, respectându-se normele de igienă în alimentație. Aceasta era distribuită din bidoane, în vesela fiecărei persoane private de libertate, cu ajutorul polonicilor de inox. Mâncarea distribuită în ziua vizitei era proaspătă, suficientă, iar din punct de vedere organoleptic era satisfăcătoare. Alocarea la normele de hrană pentru efectivele rămase în arest avea următoarea structură: 19 persoane **norma de hrană nr. 16** regim normal și o persoană la **norma de hrană nr. 18** (bolnavi / recomandare medicală pentru regim alimentar).

La data vizitei, **meniul zilei**, pe norme de hrană era următorul: **Norma 16 - arestați preventiv:** *dimineața* - ceai, margarină și biscuiți; *prânz* - ciorbă de cartofi și macaroane milaneze cu sos; *seara* - tocană de legume. **Norma 18:** *dimineața* - ceai, margarină și biscuiți; *prânz* – supă de orez cu ou și macaroane milaneze cu sos; *seara* – tocană de legume cu parizer și lapte. Rația zilnică de pâine, alocată fiecărei persoane, se distribuia odată cu masa de dimineață.

c) Asistența medicală

Asistența medicală se asigura în incinta C.R.A.P., care avea un cabinet medical, cu următoarele dotări: mobilier - canapea consultație, birou lucru medic, scaun medic, scaun pacient și dulap; aparatură - stetoscop, termometru, tensiometru, cântar, glucometru, pulsoximetru și 2 camere de infirmerie, fiecare cu câte 2 paturi și grup sanitar propriu.

Din discuția cu medicul de serviciu, care furniza și asistența medicală în C.R.A.P., subcomisar de poliție, a rezultat că acest cabinet medical nu are angajat medic propriu, asistența medicală asigurându-se prin rotație, de către doi medici ai Centrului Medical Județean Maramureș și de către unul dintre cei 4 asistenți medicali ai centrului medical, în intervalul orar 08.00 -16.00 și prin serviciu de gardă la domiciliu, medicul și asistentul medical deplasându-se la cabinetul medical al C.R.A.P. la fiecare depunere a unei persoane noi sau la nevoie. Examinarea persoanelor nou depuse de către medici specialiști, din diferite ramuri medicale, se realiza în cadrul ambulatoriului de specialitate al **Spitalului Județean de Urgență „Dr. Constantin Opreș” din Baia Mare**. Medicamentele recomandate în urma consultațiilor persoanelor private de libertate, conform declarațiilor medicului, erau asigurate cu promptitudine, nefiind probleme în acest sens.

Activitatea medicală era consemnată în următoarele documente de evidență: **Registru de examinări medicale introducere în arest** (239 persoane în 2021, respectiv 226 persoane

în 2022); **Registru de consultații medicale curente** (544 persoane în 2021, respectiv 370 persoane în 2022); **Registrul de evidență tratamente injectabile și intervenții de mică chirurgie** (0 persoane în 2021, respectiv 0 persoane în 2022); **Registru de distribuire medicamente** (2501 operațiuni de administrare către persoanele custodiate în 2022); **Registru pentru evidența femeilor gravide** (0 persoane în 2021, respectiv 0 persoane în 2022); **Registru pentru evidența consumatorilor de droguri** (39 persoane în 2021, respectiv 39 persoane în 2022). În cazul persoanelor consumatoare de droguri (unele testate pozitiv, altele autodeclarate), medicul anunța șeful C.R.A.P. Baia Mare și **Centrul de Prevenire, Evaluare și Consiliere Antidrog**. Nu au fost cazuri de persoane cu recomandare de tratament de substituție cu metadonă la introducerea în centru. **Mărcile traumatice** se consemnau în fișa medicală a persoanei reținute / arestate. În urma constatării acestora se întocmeau **Note de mărci traumatice**, care se transmiteau Parchetului competent.

Măsurile întreprinse în scopul protecției persoanelor reținute/ arestate privind contaminarea cu virusul Sars-Cov-2

În acest sens, la nivelul centrului au fost puse în aplicare măsurile dispuse de către Serviciul Coordonare Centre de Reținere și Arestare preventivă (S.C.C.R.A.P.) din cadrul Inspectoratului General al Poliției Române (I.G.P.R.), prevăzute în: Planurile de măsuri ale I.G.P.R. și ale Direcției Medicale nr. 833840/ 11.03.2020 și nr. 791328/ 12.03.2020 pentru prevenirea îmbolnăvirii și răspândirii infecției cu COVID-19 pentru persoanele private de libertate aflate în centrele de reținere și arestare preventivă din subordinea MAI și pentru personal; Nota-Raport a Direcției Medicale nr. DM 928695/ 15.10.2021 privind modalitatea de gestionare a cazurilor persoanelor private de libertate, pacienți infectați COVID-19, suspecți sau confirmați.

A fost efectuată dezinfecția spațiilor centrului, a mijloacelor de transport folosite și a mijloacelor de imobilizare. Audierea persoanelor private de libertate de către magistrați (procurori și judecători) a avut loc prin prezentarea fizică la solicitarea instanței sau prin videoconferință. La primirea în centru a persoanelor private de libertate se realizau următoarele activități cu scop preventiv: verificarea situației epidemiologice în aplicațiile coronavirus specifice; completarea chestionarului coronavirus; informarea personalului privind cadrul legal și măsurile care se aplică pe perioada pandemiei; triajul epidemiologic; repartizarea persoanelor private de libertate separat, pentru o perioadă de 14, 10 și ulterior 5 zile, și monitorizarea medicală conform dispozițiilor din planul de măsuri; distribuirea materialelor

igienico-sanitare și de protecție atât către personalul din serviciu, cât și către persoanele aflate în custodie.

d) Asigurarea asistenței psihologice

Activitatea de asistență psihologică a persoanelor private de libertate, aflate în Centrul de Reținere și Arestare Preventivă din cadrul Inspectoratului de Poliție Județean Maramureș, se asigura, conform **Dispoziției Inspectorului General al Poliției Române nr. 48 din 27.05.2019**, de către **doi specialiști, angajați** ai I.P.J. Maramureș.

În ceea ce privește **pregătirea profesională a celor doi psihologi**, unul dintre aceștia, angajat din anul 2007, era specializat în „Psihologie Aplicată în Domeniul Securității Naționale”, treapta de specializare principal, absolvent al unui program de masterat în **consiliere psihologică**, al unui curs postuniversitar de **psihologie judiciară** și o formare complementară în **hipnoterapie ericksoniană**.

Cel de-al doilea psiholog, recent angajat, respectiv din data de 1.11.2022, era specializat în „Psihologie Aplicată în Domeniul Securității Naționale” și „Psihologie Clinică”, treapta de specializare practicant în supervizare, era absolvent al unui program de masterat în **psihologie pentru apărare** și al unui program de masterat în **psihologie clinică**.

Referitor la activitatea de pregătire profesională continuă, în anul 2022 **ofițerii psihologi nu au participat la manifestări științifice organizate în domeniul activității de specialitate**. Echipa de vizită **recomandă participarea ofițerilor psihologi la programe de formare profesională continuă**, în vederea dezvoltării și îmbunătățirii competențelor profesionale, a cunoașterii și respectării standardelor de calitate în serviciile psihologice, respectiv, acumularea de credite, condiție necesară menținerii atestatului de liberă practică și eventual de schimbare a treptei de atestare.

Cei doi specialiști psihologi asigurau activitățile de cunoaștere și asistență psihologică (evaluare și consiliere psihologică) tuturor angajaților din cadrul I.P.J. Maramureș, iar pentru persoanele custodiata în C.R.A.P. Maramureș doar activități de consiliere psihologică.

Din discuțiile purtate cu reprezentanții C.R.A.P. și cu unul dintre psihologii prezenți în centru, la data vizitei (celălalt psiholog aflându-se în concediu de odihnă), a reieșit faptul că **activitatea de asistență psihologică se desfășura în cabinetul medical**, după ce persoana privată de libertate sau reprezentantul legal, după caz, își exprima în scris consimțământul prealabil, iar la finalul activității, psihologul elabora o **Notă de concluzii și recomandări**. Având în vedere cele arătate mai sus, **echipa de vizită recomandă identificarea și amenajarea unui spațiu corespunzător, destinat activităților de asistență psihologică**,

menit să asigure confidențialitatea și securitatea emoțională a beneficiarilor, potrivit prevederilor art. 87 alin. (2) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și măsurile necesare pentru siguranța acestora, *Asistența psihologică este asigurată de către psiholog, organizarea și desfășurarea acesteia fiind fundamentată de principiile de etică profesională. Exercițarea actului psihologic se realizează în spații special amenajate, de către psihologii cu drept de liberă practică încadrați în funcții de specialitate în Ministerul Afacerilor Interne.*

Asistența psihologică primară se acorda la solicitarea persoanelor private de libertate sau a șefului C.R.A.P., în situațiile prevăzute la art. 88 (în vederea adaptării la condițiile impuse de mediul privativ de libertate) și art. 193 (autovătămare corporală sau suicid, rănirea altei persoane, distrugerea de bunuri ori tulburarea în mod grav a ordinii, în caz de izolare a persoanei private de libertate) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere arestare preventivă, precum și persoanelor minore.

În ceea ce privește gestionarea incidentelor, psihologul acționează de regulă prin servicii de asistență psihologică și emite recomandări, după caz, precum **control psihiatric** sau **monitorizarea comportamentului** persoanelor private de libertate, de către lucrătorii de la pază arest.

Potrivit **Registrului de cereri**, în anul 2022 au fost consemnate două solicitări de acordare a asistenței psihologice, respectiv o cerere în data de 08.02.2022 și o cerere în data de 31.03.2022 (pentru un minor), **în ambele cazuri nefiind consemnate măsurile dispuse / recomandate sau eventuale observații.**

În urma coroborării informațiilor obținute din analiza dosarului de asistență psihologică a persoanelor deținute, precum și a datelor obținute de la psihologul centrului, din care reiese faptul că acesta a realizat 14 intervenții psihologice pe parcursul anului 2022, cu informațiile obținute în urma analizării registrului de cereri, **echipa de vizită a constatat faptul că existau anumite date neconcordante, respectiv în Registrul de cereri nu erau consemnate toate cazurile / datele** în care a fost necesară intervenția psihologului, documentele aferente intervențiilor desfășurate regăsindu-se doar în dosarul fișelor de asistență psihologică.

În acest sens, echipa de vizită recomandă a se consemna în Registrul de cereri toate solicitările de acordare a intervențiilor psihologice, precum și datele acordării respectivelor intervenții / măsurile dispuse, respectându-se termenul legal de acordare a asistenței psihologice, în interval de maximum 72 de ore, potrivit prevederilor Dispoziției Inspectorului General al Inspectoratului General al Poliției Române cu nr. 48 din 27.05.2019,

privind modul de acordare a asistenței psihologice persoanelor private de libertate aflate în centrele de reținere și arestare preventivă, din subordinea Inspectoratului General al Poliției Române.

Psihologul consemna activitățile psihologice furnizate în **Registrul de evidență a actelor profesionale**, înregistrat anual la Compartimentul Psihologie, în filele special alocate persoanelor private de libertate custodiate în cadrul centrului. Conform Registrului corespondent anului 2022, psihologul a înregistrat **14 intervenții psihologice (dintre care 6 au fost acordate minorilor)**. Cel de-al doilea psiholog, care se afla în perioada de acomodare, având în vedere că data angajării sale a fost 1 noiembrie 2022, nu a desfășurat, până la data vizitei, activitate de specialitate în cadrul centrului.

Instrumentele / metodele de lucru utilizate de către psiholog în activitatea desfășurată în cadrul C.R.A.P. erau: interviul și observația. Potrivit celor discutate cu doamna psiholog, în activitatea pe anul 2022 nu a desfășurat intervenții psihologice pentru persoane cu afecțiuni psihice, persoane aflate în refuz de hrană, persoane cu dizabilități sau persoane cu tentativă / ideeație de suicid. De asemenea, pe parcursul anului 2022, acest specialist nu a efectuat solicitări de intervenție către Centrul de prevenire, evaluare și consiliere antidrog Maramureș pentru custodiați consumatori de substanțe, datorită faptului că aceștia au fost deja incluși în astfel de programe, dinainte de a fi plasați în centru.

Referitor la informarea persoanelor private de libertate cu privire la serviciile disponibile de asistență psihologică din cadrul C.R.A.P., întrucât **nu s-au identificat suficiente surse de informare a persoanelor private de libertate** (la dosarele personale ale acestora, la avizierele de pe hol, pe ușile camerelor de deținere, neexistând fișe / documente care să conțină informații legate de aceste aspecte), **echipa de vizită recomandă utilizarea unor materiale și desfășurarea unor acțiuni / activități de informare adecvată de promovare a serviciilor de asistență psihologică disponibile în cadrul C.R.A.P. și care să ofere informații legate de modalitatea persoanelor încarcerate de a solicita sprijin psihologic.**

e) Respectarea dreptului la corespondență, convorbiri telefonice și comunicări online

În vederea asigurării **dreptului la menținerea legăturii cu persoanele din exterior (familie sau persoane apropiate)**, persoanele private de libertate aveau dreptul la convorbiri telefonice în limita a 30 minute / săptămână, în baza unor liste prevăzute cu 10 persoane de contact, iar cu avocații aleși aveau dreptul de a vorbi telefonic nelimitat. Acest drept se asigura prin intermediul posturilor telefonice instalate în camerele de deținere. De asemenea, la nivelul

centrului exista o cutie de colectare pentru scrisori a Poștei Române, amplasată pe hol, de unde corespondența se ridică de două ori / săptămână, aceasta fiind monitorizată video.

Referitor la acordarea dreptului la **comunicările on-line, acest drept nu putea fi acordat** întrucât în centru **nu exista amenajată o astfel de facilitate**. Având în vedere acest aspect, care dacă s-ar rezolva ar contribui în mod semnificativ la menținerea și eventual îmbunătățirea relațiilor persoanei custodiate cu mediul de suport, membrii echipei de vizită recomandă conducerii C.R.A.P. Maramureș să analizeze posibilitatea **amenajării și dotării unui spațiu pentru respectarea dreptului la comunicări on-line**, așa cum este el prevăzut la art. 121 alin. (1) și (2) din **Regulamentul** privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și măsurile necesare pentru siguranța acestora *(1) Persoana privată de libertate aflată în centru are dreptul la comunicări on-line, o dată pe lună, în condițiile art. 253 din Regulamentul de aplicare a Legii. (2) Pentru asigurarea exercitării dreptului la comunicări on-line, administrația centrului poate amenaja, în sectorul administrativ, spații dotate conform anexei nr. 1. Echipamentul pentru comunicări on-line cuprinde echipament informatic destinat comunicărilor audio-video necesar realizării comunicării audio-video on-line și surse neîntreruptibile de tensiune, după caz. Echipamentul trebuie securizat împotriva accesului direct al persoanei la alte funcționalități ale echipamentului informatic destinat comunicărilor audiovideo.*

f) Alte aspecte

În urma consultării registrelor existente **la nivelul C.R.A.P.**, pe parcursul anului 2022, până la datele vizitei, au rezultat următoarele date:

În Registrul privind evidența „**Evenimentelor deosebite**”, în anul 2022, în data de 28.04.2022, s-a semnalat un incident pentru care s-a întocmit un raport, în cazul unei persoane arestate și depuse în arest în stare de ebrietate, care a dat foc unei biblii din camera de deținere, focul propagându-se la pătura de pe pat. Agenții de serviciu au intervenit prompt și au evitat astfel extinderea incendiului, izolând persoana în cauză la izolator, după care aceasta **a fost transportată la Spitalul de psihiatrie din Sighetu Marmăției**, pentru asigurarea asistenței de specialitate.

Potrivit **Registrului de cereri**, aferent anului 2022, **s-au consemnat 527 de cereri** pentru diverse activități, respectiv acordarea asistenței psihologice, religioase, efectuarea cumpărăturilor, alimentarea contului, încărcarea telefonului, acordare vizite, suplimentare numere telefon etc.

În **Registrul scoateri din centru** erau **368 de consemnări** efectuate. De asemenea, în **Registrul convorbiri telefonice și comunicări online**, erau **2428 de consemnări**, exclusiv convorbiri telefonice.

Registrul citări telefonice conținea 93 de astfel de proceduri înregistrate, iar în **Registrul muncă neremunerată** erau înscrise 423 de ieșiri, care constau în activități precum **igienizat vesela, curățenia și igienizarea spațiilor** din cadrul centrului

De asemenea, în **Registrul solicitări consultații medicale** existau 164 de consemnări, iar în **Registrul scoateri la curte**, 267 de consemnări, inclusiv cazurile în care persoanele deținute au refuzat scoaterile.

În ceea ce privește **Registrul consemne**, în anul 2022 au fost dispuse **9 consemne speciale**, respectiv: **un consemn** pentru a se manifesta atenție sporită din partea personalului în ceea ce privește viitoarea introducere în centru a unei persoane private de libertate cunoscute cu antecedente în periclitarea siguranței C.R.A.P.- urilor; **al doilea consemn** a fost instituit pentru luarea măsurilor necesare **prevenirii infectării cu COVID-19**; **al treilea consemn** a vizat luarea de măsuri în privința unei persoane depuse aflate **în tratament pentru tulburări de personalitate, cu instabilitate emoțională**; **al patrulea consemn** a vizat intensificarea supravegherii unei persoane încarcerate problematice, cu **antecedente în evadări**; **consemnul cinci** a vizat supravegherea sporită a unei persoane care **prezenta un comportament deviant**, afirmând și aceasta că dorește să evadeze; **consemnul numărul șase** se referea la **evitarea contactului unei persoane deținute cu alte persoane private de libertate** aflate în centru, persoana în cauză simțindu-se amenințată din cauza faptului că a dat declarații împotriva acelor persoane; **consemnul numărul șapte** viza atenție sporită vis-a-vis de o anumită persoană încarcerată care prezenta un **comportament anormal, specific tulburărilor psihice**; **cel de al optulea consemn** viza atenție sporită vis-a-vis de anumite **persoane încarcerate care au tulburat liniștea** în centru, iar ultimul consemn, cel **cu numărul nouă**, a fost instituit față de o altă persoană deținută care prezenta un **comportament dezadaptativ la condițiile de detenție**.

Față de cele expuse, în temeiul art. 43 alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, Avocatul Poporului

RECOMANDĂ

C.R.A.P. din cadrul Inspectoratului de Poliție Județean Maramureș să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:

1. Efectuarea demersurilor legale privind revizuirea și reconfigurarea statului de funcții și de personal ale centrului, în sensul unei mai bune acoperiri a liniilor de muncă specifice acestor structuri, cum ar fi: asigurare drepturi, evidență și proceduri, conducători auto, în sensul optimizării activității privind executarea măsurilor preventive privative de libertate;
2. Remedierea problemelor existente în camerele de deținere, respectiv remedierea problemelor de la instalația de încălzire a camerei nr. 8 și a instalației de scurgere a apei de la camera nr. 11 și efectuarea lucrărilor de renovare și igienizare unde pereții erau murdari sau tencuiala și zugrăveala erau afectate de umiditate;
3. Amenajarea cel puțin a unei camere de deținere și a băii acestora cu dispozitivele și facilitățile legal prevăzute, pentru uzul persoanelor cu dizabilități;
4. Reamenajarea sectorului vizită, astfel încât la cel puțin una dintre cabine să existe posibilitatea transmiterii de înscrieri, dintr-o parte în cealaltă a dispozitivului de separare;
5. Identificarea și amenajarea unui spațiu corespunzător, la nivelul centrului, destinat desfășurării activităților de asistență psihologică, furnizate persoanelor custodiate;
6. Participarea anuală a ofițerilor specialiști psihologi, care furnizează activități / servicii de specialitate persoanelor custodiate în centru, la programe de formare / pregătire profesională continuă, organizate în domeniul lor de activitate;
7. Identificarea, amenajarea și dotarea corespunzătoare a unui spațiu adecvat pentru exercitarea dreptului la comunicări on-line, a persoanelor private de libertate;
8. Informarea persoanelor deținute în centru, cu privire la dreptul acestora la asistență psihologică, în scopul oferirii de sprijin calificat în vederea adaptării la condițiile impuse de mediul privativ de libertate, precum și asupra modului de obținere a acestui drept;
9. Consemnarea în Registrul de cereri a tuturor solicitărilor de acordare a intervențiilor psihologice, precum și datele acordării respectivelor intervenții / măsuri dispuse, respectându-se termenul legal de acordare a asistenței psihologice, în interval de maximum 72 de ore de la data solicitării.

